

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Martina Kříže a soudkyň Mgr. et Mgr. Lenky Bahýřové, Ph.D., a Mgr. Věry Jachurové v právní věci

žalobce: **Povodí Odry, státní podnik**, IČO: 70890021
se sídlem Varenská 49, Ostrava – Moravská Ostrava
proti

žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**
se sídlem Vršovická 1442/65, Praha 10

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 12. 2016 č.j. 2165/580/16, 79193/ENV

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Rozhodnutím označeným v záhlaví tohoto rozsudku (dále jen „napadené rozhodnutí“) žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil výrok č. 1 a výrok o náhradě nákladů řízení

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

v rozhodnutí České inspekce životního prostředí (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 30. 7. 2008 č.j. ČIŽP/49/OOP/SR01/0800351.024/08/VPU (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“) ve znění rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 11. 2012 č.j. 1303/580/12, 77484/ENV, kterým byla žalobci dle § 88 odst. 1 písm. c) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“) uložena pokuta ve výši 10 000 Kč za zničení dřeviny rostoucí mimo les, konkrétně 1 ks vrby trojmužné (*Salix triandra*) o obvodu kmene 100 cm ve výšce 130 cm nad zemí, k němuž došlo dne 21. 11. 2007.

2. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný nejprve uvedl, že Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 11. 7. 2012 č.j. 7 Ca 31/2009 – 49 zrušil rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 11. 2008 č.j. 580/442/ENV/08 a vrátil mu věc k dalšímu řízení. Po seznámení se s uvedeným rozsudkem dospěl žalovaný k závěru, že soud shledal námitky směřující proti výroku ve věci uložení pokuty za správní delikt dle § 88 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně přírody a krajiny jako nedůvodné a potvrdil správnost právního názoru správního orgánu I. stupně a žalovaného. Žalovaný proto při novém projednání věci rozhodnutím ze dne 21. 11. 2012 č.j. 1303/580/12, 77484/ENV výrok č. 1 původního rozhodnutí potvrdil a odvolání vůči tomuto výroku zamítl. Dále se zabýval naplněním skutkové podstaty správního deliktu § 88 odst. 2 písm. a) uvedeného zákona, u nějž dospěl k závěru, že nelze prokázat naplnění jeho formální stránky. Při novém projednání tedy výrok č. 2 zrušil a v této části řízení zastavil. Proti výroku č. 1 rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 11. 2012 č.j. 1303/580/12, 77484/ENV podal žalobce opětovně žalobu, o níž rozhodl Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 30. 9. 2016 č.j. 5 A 17/2013 – 29 tak, že výrok č. 1 uvedeného rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.
3. Žalovaný následně konstatoval, že žalobce v odvolání uvedl, že jedním z důvodů pro stanovení výše pokuty za zničení vrby trojmužné o obvodu kmene 100 cm ve výšce 130 cm nad patou kmene rostoucí na pozemku parc. č. 824/1 v k. ú. Proskovice dne 21. 11. 2007 byla citace z protokolu o kontrolním zjištění ze dne 21. 3. 2008, v jehož závěru správní orgán I. stupně konstatoval, že zjištěné skutečnosti považuje za porušení § 7 odst. 1 a § 8 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny. Žalobce má za to, že aplikace obou ustanovení v případě neúmyslného zničení 1 ks vrby trojmužné pohybem LKT 81 na namoklém terénu je v rozporu s odlišným pojetím obou ustanovení. Nelze totiž souběžně tvrdit, že pojezdem zničená dřevina byla současně pokácena bez povolení orgánu ochrany přírody. Žalovaný k tomu uvedl, že správní orgán I. stupně si v závěru protokolu o kontrolním zjištění ze dne 14. 2. 2008 č.j. ČIŽP/49/OOP/0800351.014/08/VPU (dále jen „protokol o kontrolním zjištění“) skutečně částečně protirečí, neboť z logiky věci byla předmětná dřevina zničena, anebo nedovoleně pokácena. Z obsahu protokolu o kontrolním zjištění vyplývá, že k vyvrácení předmětné dřeviny došlo při ztížené manipulaci mechanizačního prostředku LKT 81 se stromem vytahovaným z koryta vodního toku Odry, a nešlo tedy o kácení dřeviny či o činnost s kácením zaměnitelnou. Dle žalovaného se tak v případě závěru v předmětném protokolu o kontrolním zjištění jednalo o pochybení, které však bylo správním orgánem I. stupně v průběhu řízení odstraněno. Žalobce byl v uvedeném protokolu poučen o možnosti podat proti němu námitky, avšak této možnosti nevyužil. Správní orgán I. stupně napravit shora uvedené pochybení v oznámení o zahájení řízení ze dne 28. 4. 2008 č.j. ČIŽP/49/OOP/SR01/0800351.002/08/VPU, v němž se již hovoří toliko o zničení 1 ks dřeviny rostoucí mimo les. Věta, na niž žalobce poukazuje, je uvedena na str. 7 prvostupňového rozhodnutí a byla zřejmě překopírována z protokolu o kontrolním zjištění, také na str. 13 je chybně uvedeno porušení § 8 odst. 1 zákona o

ochraně přírody a krajiny. Přesto žalovaný konstatoval, že uvedená pochybení neměla vliv na správnost ani zákonnost prvostupňového rozhodnutí, neboť z jeho výroku č. 1 jednoznačně plyne, že správní delikt byl definován jako zničení 1 ks vrby trojmužné a správní orgán I. stupně na str. 3 jednoznačně odkazuje na porušení § 7 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny.

4. K námitkám žalobce stran nepřiměřené výše pokuty a závažnosti protiprávního jednání žalovaný uvedl, že správní úvaze správního orgánu I. stupně při stanovení výše pokuty dle § 88 odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny nelze nic vytknout. Z odůvodnění prvostupňového rozhodnutí nevyplývá, že by zničená dřevina měla být součástí porostu vrb, přičemž skutečnost, zda jeho součástí byla či nikoliv, nemá žádný vliv na to, že jejím zničením došlo k porušení § 7 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny, a nemá ani podstatný vliv na stanovení výše pokuty, při jejímž stanovení vycházel správní orgán I. stupně především z druhu a rozměru dřeviny, z jejího zdravotního stavu a ze stanoviště, na kterém rostla. Skutečnost, že předmětná dřevina nepatří do žádné z kategorií zvláště chráněných druhů rostlin, je irelevantní, neboť dle uvedeného ustanovení jsou před poškozováním a ničením chráněny všechny dřeviny bez rozdílu.
5. Žalobce dále namítal, že správní orgán I. stupně opomněl zhodnotit rozsah hrozící nebo způsobené újmy ochraně přírody a krajiny zničením 1 ks vrby trojmužné a bez tohoto zhodnocení plynule přešel ke stanovení výše pokuty, přičemž žalobce absenci tohoto posouzení považoval za významnou; procentuální vyhodnocení výše pokuty vzhledem k horní hranici sazby není podle něj objektivní. Žalovaný k této námitce uvedl, že správní orgán I. stupně při stanovení výše pokuty za zničení předmětné dřeviny vyhodnotil rozsah způsobené újmy ochraně přírody a krajiny především zohledněním skutečnosti, že se jednalo o dřevinu přestárlou, ale původní, a to nejen pokud jde o vegetační stupeň, ale také stanoviště, když porosty vrb jsou typickým prvkem nivy nížinných řek. Stejně tak zohlednil skutečnost, že dřevina byla v dobrém zdravotním stavu a že rostla ve zvláště chráněném území CHKO Poodří. Byť není v odůvodnění prvostupňového rozhodnutí výslovně uvedeno, že správní orgán I. stupně zohledněním výše uvedených skutečností vyhodnotil rozsah újmy způsobené ochraně přírody a krajiny, dle žalovaného je to z odůvodnění prvostupňového rozhodnutí zcela zřejmé.
6. V žalobě směřující proti napadenému rozhodnutí žalobce namítl, že správní orgán rozhodující o uložení trestu musí přihlížet k okolnostem, které protiprávnost sankcionovaného jednání vylučují a v této souvislosti odkázal na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 10. 1998 č.j. 5 A 37/96 – 30. Konstatoval, že mezi stranami není sporu o tom, že došlo k jednání vykazujícímu znaky správního deliktu (poškození dřeviny), avšak ne každé takové jednání je protiprávní. Na případy správního trestání je třeba uplatňovat také obecné principy trestního práva. Proto bylo dříve dovozováno, že také jiné správní delikty mají naplňovat materiální stránku, tedy být společensky nebezpečné, i když to právní úprava jako jejich znak nestanoví. Současné formální pojetí trestných činů dle žalobce mnohem lépe koresponduje s pojetím jiných správních deliktů v zákoně o ochraně přírody a krajiny. I zde by se však měl uplatnit materiální korektiv společenské škodlivosti. Škodlivost jednání má být v konkrétním případě, stejně jako je tomu u přestupků, dána zejména významem chráněného zájmu, který byl správním deliktem dotčen, způsobem jeho provedení a následky, okolnostmi, za kterých byl spáchán, osobou pachatele, mírou zavinění a pohnutkou. Škodlivost je třeba posuzovat dle významu chráněného zájmu, kterým byl v posuzovaném případě zájem na ochraně přírody a krajiny. Ke způsobu provedení žalobce uvedl, že předmětný správní delikt byl proveden (bez ohledu na to,

že se jedná o případ objektivní odpovědnosti) zcela nezaviněně, evidentně nechtěně a byl vsutku ojedinělý. Také okolnosti byly dle žalobce atypické a svou povahou se blížily naplnění podmínek krajní nouze, neboť ke zničení dřeviny došlo při vytahování kmenů padlých do koryta vodního toku. Terén byl podmačený a pokrytý vrstvou sněhu, mohlo tak snadno docházet k prokluzování kol, kterému nelze ani při vynaložení největšího úsilí předcházet. K osobě pachatele žalobce uvedl, že je právnickou osobu provozující podnikatelskou činnost s majetkem státu a jeho hlavním předmětem činnosti je správa vodohospodářsky významných vodních toků, vodních toků tvořících státní hranici, jakož i provoz a údržba vodohospodářských děl ve vlastnictví státu. Žalobce tedy nemá žádný zájem na vzniku škod na majetku ve vlastnictví státu. Současně je správcem toku podle zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o vodách“), který je povinen plnit své povinnosti dle uvedeného zákona. Ohledně vzniklého následku žalobce zdůraznil, že se jednalo o dřevinu přestárlou, která byla pouhým torzem stromu, a o následku proto téměř nelze hovořit.

7. Dle názoru žalobce nelze hodnotit jako škodu následek, který nastal při odvracení následku evidentně závažnějšího. Za zvýšené srážkové situace byly kmeny padlé do koryta vodního toku překážkou, která by při dalším navýšení srážek bránila průtočnosti vody v upravené části koryta vodního toku. Odstraňovaná překážka byla způsobila ohrozit bezpečnost osob, majetku i životního prostředí, a to především s ohledem na existenci profilu nedalekého mostního objektu, k jehož zátarasu by pravděpodobně došlo. Ochrana zdraví a bezpečnosti osob nemusí být vždy prioritní, nicméně v tomto případě nadřazena nepochybně byla. Nebezpečí poškození přestárlého vrbového keře, který je navíc zcela typickým prvkem nivy nížinných řek, nelze stavět do roviny s nebezpečím újmy na zdraví či životech osob. Institut krajní nouze se uplatní i v případě správního trestání, bez ohledu na absenci výslovné úpravy okolností vylučujících protiprávnost. Žalobce dodal, že je povinen pečovat o koryta vodních toků a udržovat břehové porosty na pozemcích koryt vodních toků nebo na pozemcích s nimi souvisejících tak, aby se nestaly překážkou znemožňující plynulý odtok vody při povodni. Zákon tedy žalobci ukládá činit úkony směřující k odstraňování překážek nacházejících se v korytech vodních toků. Žalobce je také povinen činit úkony v rámci ochrany před povodněmi.
8. Ke stavu předmětné dřeviny žalobce nejprve citoval relevantní pasáž prvostupňového rozhodnutí a následně uvedl, že dle § 3 správního řádu musí správní orgán postupovat tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. V posuzovaném případě však žalovaný na jedné straně uvedl, že se jednalo o dřevinu přestárlou, na straně druhé však tvrdil, že tato dřevina byla v poměrně dobrém zdravotním stavu, což vyvolává důvodné pochybnosti. Hodnocení stavu dřevin je vysoce odbornou záležitostí, a správní orgán I. stupně byl proto povinen tuto skutečnost nechat odborně znalecky posoudit, a to například znalcem z oboru dendrologie. Stav věci tak dle mínění žalobce nebyl spolehlivě zjištěn, neboť správní orgány vycházely pouze ze spisového materiálu a další dokazování neprováděly.
9. Poslední námitkou žalobce brojil proti výši uložené sankce. S odkazem na § 2 odst. 4 správního řádu uvedl, že rozhodnutím správního orgánu I. stupně ze dne 31. 5. 2006 č.j. 49/OOP/0600938.47/VPD byla uložena pokuta ve výši 75 000 Kč za zničení 93 ks stromů a 3690 m² keřů podle § 88 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně přírody a krajiny. Pokud by nebyly do výpočtu zahrnuty zmiňované keře, odpovídala by výše udělené pokuty částce 806,50 Kč za jeden strom. Z rozhodnutí téhož orgánu ze dne 18. 8. 2011 č.j. ČIŽP/46/OOP/ SR01/1102942.034/11/HPA pak žalobce dovodil, že průměrná výše

pokuty odpovídala 2 500 Kč za každou dřevinu. Žalobci však byla uložena sankce ve výši 10 000 Kč za zničení 1 ks dřeviny, tedy pokuta 4x až 12,4x vyšší než v jím zmiňovaných případech.

10. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl. Ve vyjádření k žalobě uvedl, že se plně ztotožňuje s obecným principem trestání, podle kterého je nutno respektovat okolnosti vylučující protiprávnost. V posuzovaném případě však žalobce žádným způsobem nedoložil, že v průběhu jím vykonávané činnosti hrozilo bezprostřední nebezpečí, které by jej zbavovalo obecné povinnosti ochrany dřevin vyplývající ze zákona o ochraně přírody a krajiny a odpovědnosti za zničení předmětné vrby. Žalovaný nezpochybňuje postavení žalobce jako subjektu plnění povinnosti ve vztahu k majetku státu, jeho činnost by však měla být prováděna v souladu se všemi právními předpisy. Odpovědnost za správní delikt dle § 88 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně přírody a krajiny je odpovědností objektivní. V případě zničení dřeviny (vrby trojmužné) je odpovědnost jednoznačně dána, neboť dle § 7 odst. 1 téhož zákona jsou dřeviny chráněny před poškozením a ničením. Zákon nedává správnímu orgánu v případě naplnění materiální stránky správního deliktu možnost správního uvážení, zda přistoupí k uložení sankce či nikoliv a neobsahuje liberační důvody.
11. K námitce ohledně stavu předmětné dřeviny žalovaný uvedl, že vychází z obecného předpokladu, že úřední osoby (inspektoři správního orgánu I. stupně) mají mít dostatečné odborné znalosti, aby mohly otázky související s běžně vedenými správními řízeními posuzovat samostatně. Jednotliví inspektoři správního orgánu I. stupně jsou v rámci plnění svých pracovních úkolů po odborné stránce, zejména díky svému vysokoškolskému vzdělání převážně přírodovědného zaměření a své praxi, schopni posoudit stav konkrétní dřeviny. Požadavek žalobce, aby byl stav dřeviny posuzován jiným správním orgánem, příp. znalcem, je dle žalovaného v rozporu se zásadou procesní ekonomie. Mezi tvrzením správního orgánu I. stupně, že se jedná o dřevinu přestárlou a tvrzením, že byla v poměrně dobrém zdravotním stavu, neshledal žalovaný rozpor, neboť jde o dvě rozdílná kritéria, která na sobě nejsou závislá přímou úměrou, a jedno tedy nevylučuje druhé.
12. Ohledně poslední námítky stran výše uložené sankce žalovaný uvedl, že správní orgán I. stupně postupoval při stanovení výše pokuty zcela v souladu s § 88 odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny. K žalobcem uvedenému přepočítávání výše pokuty na základě porovnání s dvěma „obdobnými“ případy podotkl, že tento postup nemůže být akceptován, neboť ačkoliv se v teoretické rovině jedná o případy obdobné, nelze je hodnotit stejně, když každé z těchto deliktních jednání provázely rozdílné okolnosti, které mají přímý vliv na stanovení výše pokuty. Pokuta má působit jako trest a také jako prevence. Sankce za zničení 1 ks dřeviny ve výši 806,50 Kč, či 2 500 Kč, jak uváděl žalobce, by pro žalobce jako pro stání podnik byla naprosto bagatelní, a nesplnila by tudíž svou funkci.
13. Žalobce v replice k vyjádření žalovaného k argumentaci správního orgánu, že nedoložil hrozbu bezprostředního nebezpečí, konstatoval, že relevantní předpovědi počasí se pohybují v rozmezí 2 – 3 dnů, přičemž v takto krátké době není možné překážky z vodních toků odstranit. Tato činnost je proto prováděna preventivně. V této souvislosti poukázal na přívalové srážky v roce 1997 a uvedl, že ani dnes není možné takto extrémní situace předvídat. Ve stejném období došlo k povodním v letech 2005, 2006, 2007, 2009 a 2010, a hrozbu bezprostředních živelných událostí tak není možné vyloučit.
14. Správní orgán musí dle názoru žalobce při zjišťování skutkového stavu rozpoznat, kdy postačují jeho znalosti a kdy si musí vyžádat odborné vyjádření, popř. znalecký posudek.

Žalobci je známo, že v jiných řízeních správní orgán I. stupně o zpracování znaleckého posudku žádá. Žalobce proto požádal o odborné vyjádření Ing. T. B., znalce zapsaného v seznamu soudních znalců vedeném Ministerstvem spravedlnosti. Jmenovaný v odborném vyjádření uvedl, že nelze souhlasit s konstatováním žalovaného, který neshledává rozpor mezi tvrzením, že se jedná o dřevinu přestárlou a tvrzením, že (vrba) byla v dobrém zdravotním stavu, přičemž uvedený termín označil za vágní, v arboristice a odborném posuzování dřevin neakceptovatelný.

15. Žalobce nesouhlasí s tvrzením žalovaného, že správní orgán I. stupně postupoval správně při stanovení výše pokuty. Vykácení několika desítek stromů a keřů je nepochybně citelnější újmou ochrany přírody a krajiny ve srovnání s poškozením jedné přestárlé dřeviny, která byla zničena pouhou náhodou v souvislosti s povinnostmi žalobce a s ohledem na klimatické podmínky. Uložená sankce však reprezentuje opačný přístup. Je s podivem, že výše sankce uložené žalobci, který je státní organizací hospodařící pouze se státním majetkem, značně přesahuje obvykle ukládané sankce. Žalobce v této souvislosti poznamenal, že nikdy nenavrhoval výši sankce, toliko poukázal na výše sankcí ukládaných správním orgánem při rozhodování shodných nebo podobných případů. Vzhledem ke způsobu poškození dřeviny pak není možné v posuzovaném případě ospravedlnovat výši sankce nutností prevence. Těto funkce lze dosáhnout toliko v případě, kdy se jedná o úmyslné pokácení dřeviny bez jakéhokoliv povolení.
16. V odborném vyjádření, které žalobce připojil k replice, znalec Ing. T. B., Ph. D., konstatoval, že „*mu připadá jako by termínům (zdravotní stav a vitalita – pozn. soudu) nebylo zcela nerozuměno, či si neodborným vyjádřením (pracovníci správního orgánu I. stupně – pozn. soudu) usnadnili práci dřevinu lépe prohlédnout.*“ Dále uvedl, že nelze souhlasit s tvrzením správního orgánu I. stupně, že mezi konstatováním správního orgánu I. stupně, že se jedná o dřevinu přestárlou a tvrzením, že (vrba) byla v dobrém zdravotním stavu, neshledává rozpor. Závěrem znalec doporučil vypracovat znalecký posudek.
17. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 s.ř.s.). V posuzované věci soud vyšel z následně uvedené právní úpravy:
18. Podle § 7 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny dřeviny jsou chráněny podle tohoto ustanovení před poškozováním a ničením, pokud se na ně nevztahuje ochrana přísnější (§ 46 a 48) nebo ochrana podle zvláštních předpisů.
19. Podle § 88 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně přírody a krajiny orgán ochrany přírody uloží pokutu až do výše 1 000 000 Kč právnické osobě nebo fyzické osobě při výkonu podnikatelské činnosti, která se dopustí protiprávního jednání tím, že poškodí nebo zničí bez povolení dřevinu nebo skupinu dřevin rostoucích mimo les.
20. Podle § 88 odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny při stanovení výše pokuty se přihlíží k závažnosti protiprávního jednání a k rozsahu hrozící nebo způsobené újmy ochrany přírody a krajiny.
21. Po provedeném řízení dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná.
22. Žalobci lze v obecné rovině přisvědčit, že odpovědnost za delikt ní jednání ve správním trestání musí být založena nejen na naplnění formálních znaků správního deliktu, ale též tím, že jednání vykazuje společenskou škodlivost, tj. že je naplněna též materiální stránka správního deliktu. Posouzení materiální stránky správního deliktu však má svá specifika. Podle judikatury Nejvyššího správního soudu zpravidla není nutno, aby se správní orgány otázkou naplnění materiální stránky daného správního deliktu explicitně zabývaly i v

odůvodnění svých rozhodnutí. V zásadě totiž platí, že v případě správních deliktů je jejich materiální stránka dána již samotným naplněním skutkové podstaty deliktu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14.12.2009, č. j. 5 As 104/2008 - 45 nebo rozsudek ze dne 30. 3. 2011, č. j. 1 Afs 14/2011 - 62).

23. Námitka žalobce, že v daném případě došlo ke zničení dřeviny nezaviněně a za okolností, které se svou povahou blížily naplnění podmínek krajní nouze, není důvodná. Předpokladem uložení sankce za správní delikt dle § 88 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně přírody a krajiny je zjištění o (protiprávním) jednání právnické osoby nebo fyzické osoby při výkonu podnikatelské činnosti, kterým byl způsoben škodlivý následek spočívající v poškození nebo zničení dřeviny či skupiny dřevin rostoucích mimo les a příčinná souvislost mezi jednáním pachatele a tímto následkem. Ze shora citované právní úpravy sankčního postihu je zřejmé, že za protiprávní jednání spočívající v nepovoleném poškození nebo zničení dřeviny nebo skupiny dřevin rostoucích mimo les je postižen každý subjekt, který bez povolení orgánu ochrany přírody poškodí nebo zničí dřevinu nebo skupinu dřevin rostoucích mimo les. Odpovědnost za tento správní delikt má přitom objektivní charakter, tedy nejde o odpovědnost za zavinění. Žalobcova argumentace o nezaviněném a náhodném zničení předmětné dřeviny je tudíž pro posouzení jeho odpovědnosti za správní delikt dle § 88 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně přírody a krajiny zcela irelevantní. O žádnou náhodu zde nepochybně šlo – vrbu uvedeného rozměru nelze zničit „náhodou“. Jak navíc přiléhavě konstatoval žalovaný, zákon nedává v případě naplnění skutkové podstaty daného správního deliktu správnímu orgánu možnost správního uvážení, zda k uložení sankce přistoupí či nikoliv, stejně jako neobsahuje liberační důvody, tedy podmínky, při jejichž naplnění subjekt za správní delikt neodpovídá. Bezpředmětný je proto i poukaz žalobce na nepříznivé podmínky na místě, kde ke zničení vrby došlo (sníh, podmáčený břeh), nehledě k tomu, že tyto podmínky byly konkrétní osobě provádějící odstraňování kmenů padlých do koryta vodního toku jistě známy, takže jim mohla a měla přizpůsobit svou činnost tak, aby ke zničení vrby nedošlo.
24. Také námitka žalobce, že poškození předmětné dřeviny (vrby) není společensky škodlivé, protože k němu došlo za okolností vylučujících protiprávnost, které spočívaly v odvracení evidentně závažnějšího následku, není opodstatněná. Žalobce ve správním řízení ani v řízení před soudem neprokázal, ba ani dostatečně určitě netvrdil, že v době, kdy k poškození dřeviny došlo, se jednalo o situaci krajní nouze. Jeho tvrzení, že odstraňovaná překážka *byla způsobila* ohrozit bezpečnost osob, majetku i životního prostředí, neboť by *velmi pravděpodobně* došlo k zátarasu mostního objektu v ř. km 25,220, přičemž zachycení kmene mostní konstrukcí při zvýšené hladině vody v korytě vodního toku znamená značné riziko stržení mostního objektu a vede k rozlivu vody z koryta vodního toku, je v tomto směru zcela nedostatečné. Obecnou preventivní povinnost totiž nelze v žádném případě zaměňovat za krajní nouzi, jak to zjevně činí žalobce. O případ krajní nouze se jedná pouze tehdy, pokud zákonem chráněnému zájmu hrozí *bezprostřední* nebezpečí. Z důkazů provedených v průběhu správního řízení přitom nevyplývá, že by v projednávané věci hrozilo bezprostřední nebezpečí ohrožení bezpečnosti osob, majetku či životního prostředí. Jedná se tak o pouhou spekulaci žalobce bez reálného podkladu, na čemž nemůže nic změnit ani žalobcem zmiňovaná nespolehlivost předpovědi počasí. Soud nikterak nepochybuje důležitost žalobcem prováděného odstraňování padlých kmenů z koryta vodního toku, nicméně povinností žalobce bylo počínat si při provádění této činnosti tak, aby nedošlo k poškození či zničení jiných dřevin v dané lokalitě. Žalobce ničím neprokázal (ostatně to ani netvrdil), že zničená vrba bránila odstranění padlých

- kmenů z koryta vodního toku a že její zničení bylo nezbytným a nevyhnutelným krokem, bez něhož by odstranění padlých kmenů z koryta vodního toku nebylo možno realizovat.
25. Neobstojí ani žalobcův poukaz na jeho předmět činnosti a postavení správce vodního toku. Tyto skutečnosti v žádném případě neopravňují žalobce k tomu, aby při plnění svých povinností bez povolení poškozoval či ničil dřeviny, a dopouštěl se tak protiprávního jednání vymezeného v § 88 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně přírody a krajiny.
26. Neopodstatněná je též námitka žalobce ohledně nedostatečného posouzení stavu zničené vrby. Žalobce v tomto směru poukazoval na to, že správní orgány na jedné straně tvrdily, že se jednalo o přestárlou dřevinu a na straně druhé uváděly, že tato dřevina byla v poměrně dobrém zdravotním stavu. Z toho žalobce dovodil, že správní orgány v předmětném řízení nezjistily skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Tento svůj závěr v replice podpořil odborným vyjádřením Ing. T. B., Ph. D., přičemž tvrdil, že správní orgány pochybily, jestliže nenechaly za účelem posouzení stavu předmětné dřeviny vypracovat znalecký posudek. Soud ani této žalobní argumentací nepřisvědčil. Jak správně konstatoval žalovaný, bylo by v rozporu se zásadou procesní ekonomie, aby si správní orgány, které disponují oprávněnými úředními osobami s dostatečnou odborností a vzděláním, nechaly k posouzení stavu dřeviny, tedy k úkonu, který jinak provádějí oprávněné úřední osoby správního orgánu zcela běžně, zpracovat znalecký posudek, či případně odborné vyjádření. Jakkoliv je si možné obecně představit, že by mohly existovat situace či případy, které by mohly takovýto krok odůvodnit, například výjimečná složitost posouzení zdravotního stavu konkrétní dřeviny či skupiny dřevin, v posuzovaném případě tomu tak nebylo. Inspektoři České inspekce životního prostředí jsou dozajista natolik odborně způsobilí, aby alespoň v hrubých rysech dokázali posoudit věk a zdravotní stav určité dřeviny, zvláště jedná-li se o dřevinu, která se na území ČR běžně vyskytuje.
27. Soud, stejně jako žalovaný, neshledává žádný zásadní rozpor v tvrzení, že se v případě předmětné vrby jednalo o dřevinu přestárlou, avšak v dobrém zdravotním stavu. Jedná se totiž o hodnocení dřeviny z pohledu dvou rozdílných kategorií, a to na straně jedné z hlediska jejího fyziologického stáří a na straně druhé z hlediska jejího zdravotního stavu. Jak ostatně v žalobcem předloženém odborném vyjádření konstatoval Ing. T. B., Ph. D., kategorie fyziologické stáří určuje zařazení stromu do kategorie podle vývojového stádia jedince, na druhé straně kategorie zdravotního stavu dřeviny je souhrnná charakteristika definující stav mechanického poškození jedince, jehož hlavním významem je vyjádření provozní bezpečnosti stromu. Z uvedeného je zřejmé, že dřevina může být přestárlá co do svého fyziologického stáří, avšak zároveň v relativně dobrém zdravotním stavu, tedy nikoliv provozně nebezpečná. Soud v tomto směru považuje za významné, že zákon o ochraně přírody a krajiny poskytuje ochranu před poškozováním a ničením obecně všem dřevinám bez rozdílu, tedy nejen dřevinám v raném vývojovém stádiu či v plném rozpuku, ale i dřevinám starým či přestárlým, které zpravidla již nejsou ve výtečném stavu.
28. Soud nepřisvědčil ani námitkám žalobce stran výše uložené sankce. Stanovení výše pokuty je zpravidla věcí správního uvážení správního orgánu, který sankci ukládá. Správní uvážení přitom obecně podléhá pouze omezenému soudnímu přezkumu, kdy soud toliko zkoumá, zda správní orgán nevybočil z mezí a hledisek stanovených zákonem, jestli jeho uvážení je v souladu s pravidly logického usuzování, zda bylo učiněno na podkladě dostatečně zjištěného skutkového stavu, eventuálně jestli se správní orgán nedopustil zneužití správního uvážení (viz rozsudek NSS ze dne 9. 7. 2014 č.j. 1 As 82/2014-38). K žádnému z těchto pochybení ze strany správního orgánu v projednávané věci nedošlo. Za předmětný správní delikt lze pachateli uložit dle zákona sankci až do výše 1 000 000 Kč, z čehož plyne,

že žalobci uložená sankce odpovídá toliko 1 % horní hranice zákonného rozmezí. Takovouto výši sankce není možné považovat v daném případě za nepřiměřenou, a to ani tehdy, byla-li uložena za zničení toliko jednoho kusu dřeviny.

29. Soud nevěšel ani na tvrzení žalobce, že mu byla uložena sankce mnohonásobně vyšší, než tomu bylo v jiných případech. Správní orgány jsou povinny posuzovat okolnosti spáchání správního deliktu v každém jednotlivém případě samostatně a s ohledem na ně pak individuálně určit výši sankce, kterou pachateli uloží. Postup, kdy žalobce dovozuje nepřiměřenost jemu uložené pokuty s poukazem na aritmetický průměr pokuty, která v jiných případech připadá na 1 kus zničené dřeviny, nelze v žádném případě akceptovat. Každý případ je jedinečný svými skutkovými okolnostmi a zjednodušení navrhané žalobcem není schopno uvedené rozdíly nijak reflektovat. Správní orgán je při ukládání pokuty za správní delikt povinen přihlédnout k mnoha různým proměnným a na jejich základě provést hodnocení závažnosti konkrétního jednání určitého pachatele. Jedná se komplexní proces právního hodnocení, který nelze nahrazovat prostou aritmetickou kalkulací, jak to činí žalobce. Závěry, které vedly ke stanovení konkrétní výše pokuty, je správní orgán povinen v rozhodnutí náležitě zdůvodnit. Této povinnosti bylo v nyní projednávané věci učiněno zadost. Správní orgán I. stupně při stanovení výše pokuty v dostatečném rozsahu přihlédl k rozsahu způsobené újmy ochraně přírody a krajiny a zohlednil skutečnost, že v případě zničené vrby se sice jednalo o přestárlou dřevinu, nicméně šlo o původní dřevinu v dané lokalitě, která byla v dobrém zdravotním stavu a navíc rostla v CHKO Poodří. Žalovanému pak lze přisvědčit v tom, že žalobci uložená pokuta je mj. způsobila plnit i preventivní funkci, tj. odradit do budoucna od páčání tohoto protiprávního jednání jak žalobce samotného, tak i třetí osoby. Tuto funkci by obecně měla plnit jakákoliv sankce, nejen sankce ukládaná za správní delikty (dnes přestupky) spáchané úmyslně, jak se mylně domnívá žalobce.
30. Soud tedy neshledal žalobu důvodnou, a proto ji podle ust. § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl. Za splnění podmínek zakotvených v § 51 odst. 1 s.ř.s. o věci samé rozhodl bez nařízení jednání (žalobce s tímto postupem výslovně souhlasil a žalovaný nevyjádřil do dvou týdnů od doručení výzvy soudu svůj nesouhlas s takovým projednáním věci).
31. Protože žalobce nebyl ve sporu úspěšný a žalovanému žádné účelně vynaložené náklady v řízení nevznikly, soud ve druhém výroku rozsudku v souladu s § 60 odst. 1 s.ř.s. rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách www.nssoud.cz.

V Praze 27. června 2019

Mgr. Martin Kříž, v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.